

- Från Minsk via Malmö till Masthugget
- Tidningen blir toalettpapper
- Ogräsrensarna i full aktion
- Så påverkas vi av trängselskatten

BOSTADSRÄTTSFÖRENINGEN MASTHUGGET

MASTHUGGS 3-12 *nytt*

***Ett torg med
lång historia***
sid 10-13

Foto: Anders Ocklind

Många kräftor blev det och trevligt var det när vi hade vår kräftskiva på gården. Vi hade tur med vädret, det regn som kom gick obemärkt förbi. Vi som var med hade väldigt trevligt, ett bra tillfälle att träffa sina grannar. Det är ju inte bara rabatter med blommor och växter som skall skötas, grannsämja och goda relationer måste också odlas.

Styrelsen har varit på styrelsekonferens på Björholmen och gått igenom föreningens verksamhet i alla dess delar. Till denna konferens hade vi med oss ett dokument från Bostadsrätterna, den organisation som vår förening är medlem i. Överskriften var "bostadsrättens grundbultar".

En av grundbultarna som togs upp var "samverkan och tolerans" det vill säga att bostadsrätten bygger på den kooperativa tanken att det är föreningens intresse som styr och inte den enskilde medlemmens. Vår förening bygger på demokratiska principer med en styrelse som väljs av medlemmarna som i sin tur äger föreningens fastigheter. En viktig princip är "självkostnaden" som innebär att föreningen skall gynna medlemmarnas intressen och att den avkastning som uppstår skall ge en bra boendekostnad.

Att bo i en bostadsrätt innebär inte att föreningen kan besluta hur den vill. Det finns en lagstiftning som är tvingande. Bostadsrättslagen är den lag som närmast styr, men det finns andra lagar som är tvingande utifrån den verksamhet som finns i föreningen. Vi har hyresrätter vilket gör att vi lyder under

hyreslagen. De omfattande fasadrenoveringarna och de nybyggnationer som skall genomföras lyder under plan och bygglagen. Det är viktigt att en styrelsen har inblick i och förstår detta så att det inte fattas beslut som går emot de lagar som styr. Viktigt är också att ha en förvaltning som kan handskas med dessa frågor på rätt sätt.

"Principen om medlemmars lika behandling" är en viktig fråga. Vi kan inte fatta beslut som bara gynnar en minoritet. Ibland kan en styrelse få förslag som vid första anblicken ser enkla ut, till exempel att få bygga ut sin balkong eller att få använda mark i direkt anslutning till sin bostad. Styrelsen är mycket restriktiv i sådana här frågor. Säger man ja till en medlem kan det vara svårt att neka en annan att få göra samma sak även om förutsättningarna tycks vara olika. Däremot kan beslut om till exempel tvättstuga, bredband, tv och liknande inte stoppas på grund av att inte alla medlemmar har nytta av detta.

Nu har förvaltning och styrelse börjat med budgetarbetet. Kommande möte kommer vi att få veta vilka projekt som skall starta och pågå 2013. Med tanke på de arbeten som ligger framför oss gäller det att försöka ha kontroll över ekonomin både på kort och lång sikt. Ett av de verktyg vi har är budgeten som vi kommer att presentera den 5 december på medlemsmöte. Det finns inget som talar för att vi inte har kontroll över de projekt vi har framför oss men de sträcker sig över många år. Det gör att vi förmodligen kommer att få justera de budgetar vi har framför oss allteftersom arbetet fortskrider med framförallt fasadmålningen. Det är omöjligt att med exakthet veta hur det kommer att fördela sig från år till år. Spännande och arbetsamt kommer det att bli, vi kommer att bli en del av omvandlingen av hela Göteborg. För er som kommer till budgetmötet den 5 december kommer det bli möjlighet att ställa frågor om den närmaste framtiden. Välkomna!

Ingemar "Lallon" Albertsson

ORDFÖRANDE

Redaktör och ansvarig utgivare:
Björn Ohlsson

Redaktion: Birgitta Edgren, Anders Ocklind, Sanja Peter, Peter Sahlberg, Inga Sandberg, Sten Zackrisson

Layout: Siri Reuterstrand
Knockout Reportage
e-post: siri@alba.nu

Tryck: Prinfo Linderoths,
e-post: respons@linderoths.se

Kontakt med redaktionen sker via
Björn Ohlsson tel 42 55 16,
e-post: bjorn.hanna@spray.se

Bostadsrättsföreningens styrelse når
du lättast via expeditionen 85 03 00
eller via e-post:
styrelse@brfmasthugget.se

Vid felanmälan: ring 85 03 10 eller
via formulär på hemsidan.
Hemsida: www.brfmasthugget.se

Manusstopp
för nr 4-12 är 16 november

Omslagsfoto framsida: Masthuggstorget.

Foto: Thomas Johansson.

Baksida: Hobergs trappor som går från Skepparegången, mellan nr 8 och 10, ner till Mattssonsliden mellan nr 6 och 8.

Foto: Anders Ocklind

Höstens evenemang i Kulturföreningens regi kommer att äga rum tisdag 23/10 samt pubkvällen fredag 23/11. Båda kvällarna börjar klockan 19.00 och platsen är Masthuggets hus, Stora salen.

Dessutom fortsätter Kafé Dagtidsklubben, som brukar hållas en onsdag i månaden. Obs! Håll ögonen öppna för anslag i entréerna!

Ett urval av Kulturföreningens besättning, stående från vänster: Dan Ottermalm, Solveig Lillenes. Sittande: Gull-Britt Andersson, Karl-Erik Pettersson och Berit Pettersson.

På gång med Kulturföreningen

Brf Masthuggets lilla tappra Kulturförening närmar sig nu hösten och dess aktiviteter.

Det enda evenemang som förutom datum (se ruta ovan) är spikat redan nu, är pubaftonen med musik och frågesport fredag den 23 november. För en fylligare information om aktiviteterna, uppmanas alla att hålla ögonen

öppna för de anslag som kommer upp i entréerna.

Kulturföreningen meddelar också att man nu inleder en diskussion om att bredda verksamheten utöver de sedvanliga publika evenemangen. Inte minst av denna anledning behöver föreningen nytt blod – nya idéer, nya viljor, nya påhitt. Det vill säga nya medlemmar.

Därför bjuder man in intresserade

till sina möten under hösten så att dessa får, så att säga känna sig för. Allra bäst är att ringa till föreningens ordförande Dan Ottermalm (031-24 00 49, 0708-12 21 18) eller sekreterare Solveig Lillenes (031-42 66 48, 0722-17 42 10) för att få reda på tiden för mötena. Alltså, mer än välkomna!

TEXT OCH FOTO: PETER SAHLBERG

Gårdsmötena skall stärka medlemsdemokratin

Med början 2011 har nu i sommar samtliga gårdar i föreningen haft sina möten med deltagande av boende, gårdsombud och representanter för förvaltning och styrelse.

Meningen är att dessa möten ska återkomma en gång per år i syfte att stärka medlemsdemokratin i föreningen genom att vara en direkt kanal från de boende till förvaltning och styrelse, och tvärtom, från förvaltning och styrelse till medlemmarna (se Masthuggsnytt 2/2012).

Masthuggsnytt träffar Lars Ohlsson, driftsansvarig i föreningen och förvaltningens representant på dessa möten, för att höra hur satsningen hittills har förlopt.

– Närvaron på mötena har varierat, från några stycken till ett tjugotal, svarar Lars. Och därmed också de frågor som kommit upp, men den vanligaste har gällt städningen i området, trappuppgångarna, hissar och tvättstugor.

Ett experiment

– Men det har inte bara varit klagomål, många är också nöjda, och i förvaltningen tar vi fortlöpande upp städningen och ser vad vi kan göra.

– Vi måste också se att dessa gårdsmöten är något nytt, något av ett experiment i boendedemokrati. Som all demokrati måste den få mogna och växa.

En del saker som kommer upp är sådant som förvaltningen själv kan lösa medan andra, till exempel tvättstuge-

regler och dagisbarn på gårdarnas gräsmattor, förs vidare till styrelsen då de kräver handläggning på lite högre nivå.

– Från varje gårdsmöte skriver jag protokoll som sedan går ut till de boende på respektive gård, säger Lars.

Medlemmarnas ansvar

Boendedemokrati ja, men det är vi medlemmar som måste se till att det blir verklighet av den. Först då blir vår närvaro och våra röster en väg till inflytande.

Jag lämnar Lars i den skira skuggan under ett av Klostergårdens äppelträd och börjar ladda upp för nästa gårdsmöte. Vi återkommer i frågan.

PETER SAHLBERG

Karolina Thyne är en av dem som använder den nya komposten.

Foto: Thomas Johansson

Nya komposten är i full gång

I slutet av juli installerades en ny kompostmaskin i kompost- och återvinningsrummet på gaveln vid Vaktmästargången 5.

Den nya Jora-komposten har kapacitet att ta emot organiskt avfall från 100 hushåll, eller upp till 700 liter per vecka.

Den är ännu lättare att använda än de gamla trummorna, som hade tjänat ut.

Vid två tillfällen under juli och augusti informerade trädgårdsmästare Gert Lindberg och personal från företaget Jora om hur den nya trumman skall hanteras. Kallelse satt upp i alla trappuppgångar och ett 30-tal nya och gamla kompostvänner dök upp.

För den som inte kunde vara med då

kommer här en instruktion, och det är inte svårt att göra rätt.

Kniv som maler

Så här gör man: Öppna luckan till höger, lägg ner din bruna papperspåse med matavfall (obs ej plastpåsar), eller töm hinken, i tömningsfacket. Stäng luckan. En roterande kniv i botten på facket mal sönder allt och materialet suges in i den stora komposttrumman tillsammans med rätt mängd träpellets som "rensar" tömningsfacket. Under processen som tar cirka två minuter lyser en gul lampa och locket är låst. När det är klart lyser en grön lampa.

Om den röda lampan lyser är komposten ur funktion och då skall påsarna slängas i en brun behållare, som Renova hämtar. Den står också i kompostrummet.

I rummet finns också bruna kompostpåsar i papper, samt behållare att ta med hem för att ställa påsen i under diskbänken. Portnyckeln passar till dörren, som är skyltad komposttrum.

Används i området

– Vi hoppas att den här komposttrumman som är mer automatiserad än den gamla Nertus ska få fler boende att lämna sitt matavfall här, säger Gert Lindberg.

All kompostjord används i vårt område, på gårdarna eller i andra planteringar. Den gamla trumman gav 3–5 kubik per år.

– Den största vinsten är att vi slipper transportera bort "nyttiga" matrester och att vi slipper köpa hit gödsel, säger Gert.

– Egentligen skulle det behövas 2–3 kompostrummor placerade längre ner i området, så att fler kunde delta. Slutprodukten har vi användning för.

Lite komposthistoria

För 20 år sedan startade några entusiaster en miljögrupp för att börja med kompostering i Brf Masthugget. En studiecirkel hölls för att få kunskap om ämnet. Ett tiotal så kallade Rolate-behållare köptes in och placerades ut. Efter fem år köpte förvaltningen in två stora eldrivna kompostrummor för placering inomhus, en i nuvarande kompostrummet på Vaktmästargången 5 och en i återvinningsrummet på Skepparegången. Av olika skäl fungerade inte komposteringen på Skepparegången, så den trumman flyttades upp till det andra rummet.

Rolate-behållarna krävde mycket manuell hantering och tjänade ut efter 8–10 år. Visst besvär med lukt och möss var det också.

Fler hushåll välkomna

Som alla komposterare minns så krånglade den gamla trumman under lång tid i våras. Båda trummorna hade gjort sitt efter cirka tio års drift. Den nya beräknas hålla i 15 år.

– Fler hushåll är välkomna hit med sitt matavfall, hälsar Gert Lindberg, som ansvarar för skötsel och tömning av komposten.

Om någon undrar något om kompostering är det bara att ringa honom: 031-85 03 07 eller 0701-795 153

BIRGITTA EDGREN

Att kompostera är en ingen konst

- Läs informationstavlan i kompostrummet.
- Använd sunt förnuft.
- Rester av frukt, grönsaker, kött, fisk och skaldjur går bra att lägga i.
- Krama gärna ur vattnet ur potatis-skalen innan de läggs i påsen.
- Icke organiskt avfall, som bestick, batterier och plastpåsar med mera, går inte att kompostera.
- Portnyckeln passar till kompostrummet, som ligger på gaveln vid Vaktmästaregången 5, nära förvaltningsexpeditionen.

Se också www.brfmasthugget.se

I HUVET PÅ... Inga Sandberg

Foto: Privat

Alla dessa trappor

Trappor, det har vi gott om här i Masthugget. Det finns säkert flera hundra trappor både inomhus och utomhus. Bara Masthuggsliden har sju trappor räknat från Masthuggstorget till Fjällgatan, och roar man sig med att räkna trappstegen blir antalet 229.

Hur många trappsteg skulle det inte bli om man fick för sig att räkna dem alla? En heltokig idé och fullständigt meningslös. Går trappor upp eller ner? Skulle tro att svaret är att de är dubbelriktade. Finns det över huvudtaget några enkelriktade trappor?

En gång för länge sedan var några av trapporna på Masthuggsliden försedda med mitträcke eller ledstång om man så vill. Kanske var det meningen att det skulle råda högertrafik där. Med tiden rostade rören och togs bort.

Tevje i Spelman på Taket hade en dröm om att bygga sig ett hus, i fall han lyckades bli rik, med en trappa som går högt upp till taket och ännu en som går ner fast likadan och så en tredje trappa att skryta med. Det ni!

I vårt moderna samhälle konkurrerar trappan med hissen. Det ena utesluter inte det andra utom de gånger hissen inte fungerar. Då är det trappan som gäller. Det vet vi som upplevt ombyggnationen av hissarna i våra trapphus. Människor som inte kan gå i trappor får det besvärligt då. "Husarrest" i två veckor om de inte har valt att flytta hemifrån under tiden.

Varje plats med självaktning har en namngiven trappa. Rom har Spanska trappan, Göteborg har Lejontrappan i Brunnsparken, och inom vårt område har vi Hobergs trappor. De fanns långt innan

grävskoporna ändrade topografin på Stigberget. Tänk så många fötter som trampat upp och ner i den trappan.

Trappor kan göras av olika material, natursten, betong, trä och metall. Utformningen varierar. Breda trappor, smala trappor, branta trappor, spiraltrappor, trappor med avsatser, rulltrappor och säkert några till. Här i Masthugget kan vi använda trapporna som träningsredskap genom att springa uppför och gå ner. Om inte det räcker så finns tuffa trappor i grannskapet. Bergmans trappor från Bangatan upp till Slottsskogen är hela 165 steg och Kobbs trappor från Jungmansgatan upp till Slottsskogen är, varken mer eller mindre, 175 steg.

Trappan från Mattssonsliden upp till baksidan av Skepparegången 2.

Foto: Anders Ocklind

Foto: Anders Ocklind

Gillar siffror, natur och kultur

Olga från Minsk håller ordning på ekonomin

Olga Nabugodi är Brf Masthuggets ekonomiansvarige sedan början av året.

– Jag fick gå bredvid den tidigare ekonomiansvarige, Sonia Andersen Siirak, en vecka, säger Olga, som är ekonomutbildad vid universitetet i Minsk i Vitryssland.

Senare har hon kompletterat utbildningen med kurser i redovisning och skatterätt.

Till Sverige och Skåne kom Olga för 20 år sedan.

– Jag jobbade med bostadsekonomi och som ekonomiansvarig i ett fastighetsbolag i Malmö.

– Här i Göteborg arbetade jag först på LRF-konsult med redovisning och fastighetsförvaltning. Det var mycket nytt och intressant med stora gårdar och marker.

– Det är så fascinerande med hus och

siffror, berättar Olga. Det är något bestående med byggnader.

Natur och kultur

Olgas flytt från ett älskat Skåne till ett blåsigt Göteborg berodde på att sambons arbete på Astra omplacerades från Lund till Mölndal.

– Vi kom hit på vintern och här behövdes mössa, det klarade jag mig utan där nere.

– Men när våren kom upptäckte jag att den var fantastisk här i Göteborg. Och Slotsskogen är ett paradys, inbjudande och vacker alla årstider.

Här finns också mycket god kultur tycker Olga, som är van att besöka Köpenhamn och dess kulturella utbud.

Gillar att cykla

För att hitta bostad vandrade Olga och hennes man runt i stan mellan Krokslätt och Majorna för att känna

av stämningen. Hon är en utpräglad stadsmänniska och vill bo centralt utan bil, men med cykel. De bestämde sig för Linnéområdet, så nu kan hon gå till jobbet.

Cykeln användes till exempel under förra årets sommaresemester runt om Göteborg.

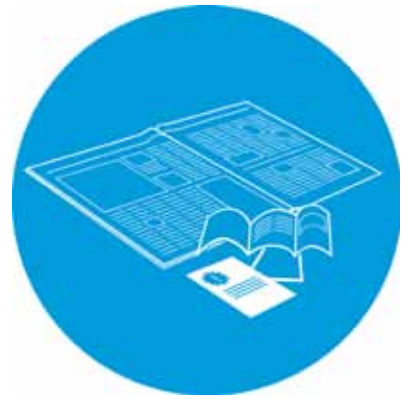
Olga åker ofta till Skåne och de gamla vännerna där. Minsk däremot var det längesen hon besökte. Hennes familj bor sedan tidigt 90-tal i New York, så dit reser hon varje år.

Många plus

Brf Masthugget verkar vara en välskött förening. Förvaltningen besitter mycket kunskap och kompetens.

– Sonia bidrog till god ordning och genomtänkta rutiner, berömmar Olga. Det finns en positiv och kollegial stämning på kontoret.

BIRGITTA EDGREN

Åter- vinnning! TIDNINGAR

Ett nationellt system för insamling av tidningar för återvinning från hushållen har funnits i Sverige sedan 1970-talet. Förutom att det innebär ett minskat behov av skogsavverkning sparar det mycket energi. Papperstillverkning med returpapper som råvara innebär 70 procent lägre energiåtgång än om man använder fibrer som kommer direkt från skogen.

I tidigare nummer av Masthuggsnytt (nr 4/2010, nr 1/2011, nr 3/2011 och nr 1/2012) har vi beskrivit hur förpackningsmaterialen plast, glas, papp & kartong och metall återvinns. Nu är det tidnings- och kontorspapprets tur.

När datorerna kom på bred front i slutet av 1980-talet började man tala om det papperslösa kontoret. Det blev dock aldrig verklighet. Kontorspapper är för övrigt extra viktigt att åter-

vinna, eftersom det är vitt och av hög kvalitet.

Det ökade informationsutbudet på internet har dock lett till att tidningsupplagorna har minskat och att telefonkatalogerna har blivit tunnare, vilket märks på mängden insamlat returpapper. Fortfarande utgör dock tidningar, reklam, kataloger och kontorspapper en stor del av det vi slänger. Varje göteborgare bidrog 2011 med cirka 37 kilo returpapper för återvinning. Det är dubbelt så mycket som vikten insamlade glasförpackningar.

Din gamla tidning kan användas på nytt – på toaletten eller i köket

Om du brukar använda Edet Soft eller Eldorado när du torkar dig på toaletten är det mycket troligt att det är pappret från återvinningslådan på kontoret och en del av den gamla GP:n som du slängde för någon månad sen, som du använder.

Det samma gäller hushållspappret av märket Torky.

Det mesta av returpappret som samlas in i Göteborgsområdet går nämligen till SCA:s pappersbruk i Lilla Edet, som tillverkar toalett- och hushållspapper.

Det är det kommunala renhållningsbolaget Renova som samlar in pappret i de kärl för tidningspapper som finns i återvinningsrummen. Pappret transporteras med komprimatorbilar till Hans Andersson Recycling i Bäckebo

på Hisingen, där det töms och går upp på ett transportband. Här arbetar tre man med manuell sortering. De tar bort allt som inte är tidnings- och kontorspapper, som plast, burkar, papperspåsar, kartong med mera.

Sorteringen viktig

– Det hamnar tyvärr en hel del annat än papper i återvinningskärlen, berättar Leif Johansson på Hans Andersson Recycling.

Sorteringen är viktig. Om kvaliteten är för dålig kan pappersbruket reklamera returpappret.

Varje dag åker två-tre långtradar med containrar fulla med gamla tidningar och papper de sex milen till det stora pappersbruket i Lilla Edet vid Göta älv. Här har producerats papper sedan 1881.

Ägs av SCA

Sedan 1975 ägs bruket av den stora svenska skogs- och papperskoncernen Svenska Cellulosa Aktiebolaget, SCA, som detta år gav sig in i hygienpappersbranschen genom köpet av Mölnlycke. SCA är för övrigt världens tredje största mjukpappersföretag, med en global marknadsandel för konsumenter på 8 procent, och inom mjukpapper för storförbrukare på 16 procent.

Edets pappersbruk är SCA:s enda anläggning i Sverige som tillverkar toalett- och hushållspapper, framför allt till hushållsmarknaden under varumärkena Edet och Torky. En del

av tillverkningen går till detaljhandelskedjor, som då säljer pappret under sina egna varumärken, så kallade private label, till exempel Eldorado. Dessutom tillverkar man avtorkningsrullar för industri och storförbrukare under varumärket Tork.

Hundra tusen ton

På bruket produceras cirka 100 000 ton mjukpapper per år av 430 anställda. En av dem är Linda Blomberg, som är kvalitets- och miljöingenjör på bruket, som berättar hur processen går till.

Sedan pappersbalarna lastats av och vägts, går de in i en av de två returpapperslinjerna som finns på bruket. Varje månad kontrolleras ett visst antal balar genom provtagning och analys på laboratoriet för att se att det inte innehåller för mycket föroreningar, som plast, kartong och annat.

Tvättas rent

Returpappret löses upp med vatten i en upplösningstrumma där det med hjälp av kemikalier tvättas rent från trycksvårta och bentonitlera. Gem, häftklamrar och andra föroreningar avskiljs med hjälp av silar. För att göra pappersmassan vitare bleks den med väteperoxid som är en miljövänlig blekemikalie.

En dryg tredjedel av returpappret går inte att använda till nytt papper, utan blir slam som används som bränsle i brukets egen panna. Där tillverkas ånga för att torka pappret i den energikrävande processen i pappersmaskinerna. Dessutom produceras el, och en del av värmen går vidare ut i fjärrvärmenätet i Lilla Edets kommun.

På Förpacknings- och tidningsinsamlingens hemsida, www.ftiab.se, kan man se en kort film om hur reningsprocessen går till på Bravikens pappersbruk utanför Norrköping, som ägs av Holmen Paper.

Ljus och mörkare massa

Den ena returpapperslinjen tar hand om ▷▷

tidningspapper och den andra om blekt och behandlat kontorspapper. Resultatet blir en ljus och en lite mörkare pappersmassa, som går vidare till någon av de tre pappersmaskinerna, som producerar olika kvaliteter. Till de finaste kvaliteterna, som ljust och mjukt toalett- och hushållspapper, används framför allt den ljusa pappersmassan.

85 procent returpapper

85 procent av råmaterialet som används i tillverkningen kommer från returpapper, men andelen varierar beroende på produkt. Till de finare kvaliteterna används en större andel ny skogsråvara, så kallad jungfrulig fiber, medan andra sorter består av hundra procent returpapper. Den nya skogsråvaran kommer bland annat från den skog SCA själv äger.

Det mesta av returpappret kommer från närområdet, men ibland blir det brist och då kan man bli tvungen att importera returpapper, särskilt kontorspapper.

Svanenmärkta

Samtliga produkter från Edets pappersbruk är miljömärkta med Svanen. Det innebär att tillverkningen sker på ett så miljövänligt sätt som möjligt.

Det är ju bra även när reningsverket i Ryaverket, vår egen nya komposttrumma eller sopförbränningsanläggningen i Sävenäs tar hand om det använda pappret till slut.

BJÖRN OHLSSON

Fakta och tips om tidnings- och pappersåtervinning

FAKTA

- Pappersfibern kan återvinnas 5–7 gånger innan den är utsliten och går till förbränning för energiutvinning.
- Energibesparingen vid användning av returfiber (återvunnet returpapper) är 70 procent jämfört med användning av ny fiber vid tillverkningen.
- De flesta återvunna tidningar blir nya tidningar på något av de pappersbruk i Sverige som tillverkar tidningspapper. En del av returpappret blir toalett- och hushållspapper.
- I Sverige förbrukades 460 000 ton papper 2009, varav 420 000 ton återvanns, dvs drygt 90 procent.
- 2011 samlade invånarna i Göteborg in 36,7 kilo tidningar och kontorspapper per person. 2006 var mängden hela 57,5 kilo, vilket visar att hushållens pappersförbrukning har minskat.
- Papper tillverkades i Egypten redan för ett par tusen år sedan, då av papyrus. I Europa har man tillverkat

papper de senaste 900 åren, i början använde man textilier (lump). I dag tillverkas papper av massaved från främst gran, tall, björk och andra lövträd.

TIPS

- I behållarna för tidningar/returpapper skall man förutom tidningar också lägga tidskrifter, magasin, kataloger, broschyrer, reklamblad, skriv- och ritpapper, årsredovisningar och pocketböcker.
- Om man lägger kuvert i tidningsåtervinningen, är det bra om man tar bort fönstret och klisterremsan vid förslutningen, eftersom detta kan orsaka problem vid papperstillverkningen.
- Böcker med hårda pärmar skall också läggas i de vanliga soporna för förbränning, om man inte vill ge bort dem till Emmaus eller någon annan som säljer begagnat.
- Pappersförpackningar, som mjölkförpackningar, presentpapper, wellpapp och papperspåsar, skall läggas i kärlet för papp och kartong, och

inte bland tidningarna, eftersom de består av en annan typ av pappersfibrer.

- Töm papperspåsen du samlat tidningar i och lägga själva påsen i kärlet för papp och kartong. Annars måste påsarna sorteras ut. Man kan ju också använda påsen en gång till.
- Plastpåsar och plastomslag runt reklam och tidningar hör förstås inte hemma i tidningsåtervinningen.
- Häftklammer från tidningar och spiralen på kollegieblock behöver man inte ta bort. Metallen separeras enkelt ut på pappersbruket.
- Vill du veta mer om återvinning och sortering? Gå in på: www.sopor.nu, www.ftiab.se eller www.renova.se.
- Är du osäker på hur du skall sortera? Se www.ftiab.se eller www.goteborg.se/sorteringsguiden.

Läs mer om vår återvinning och sophantering på www.brfmasthugget.se

Masthuggstorget har en lå

Visste du att där Masthuggstorget och även Järntorget nu ligger fanns öppna platser för samling eller handel redan på 1700-talet?

Med deras strategiska läge på vägen till staden västerifrån hade stråket utmed älven naturligtvis använts långt, långt innan dess.

Visste du även att Andra Långgatan anlades under 1860-talet som huvudstråk genom Masthugget till Majorna och att stadens första spårvägslinje gick här? Det var innan spårvagnarna började bli eldrivna 1902. Men Andra Långgatan behöll sitt namn och ingenting minner om att just den gatan var stråk för stadens första spårvagnar.

Fabrikör Strömman

Stadens planerade utbyggnad inom området runt Masthugget genomfördes efter stadsplanen 1866 och med tyngdpunkt på perioden 1870–1910.

ng och händelserik historia

Första Långgatan utgjorde den stora genomfartsleden västerut och har rymt många verksamheter. Stora delar ägdes av fabrikören F O Strömman. Under sent 1870-tal uppförde han för egen del det första större huset vid Masthuggstorget, placerat vid torgets norra sida.

Torget namngavs 1877

Visste du även att Masthuggstorget blev ett salutorg och fick sitt namn 1877? Tio år senare uppfördes vid dess södra sida en saluhall för lantmanprodukter. Förutom den, fanns vid torget flera palatsliknande hus, det nämnda Strömmanska huset, och även Sjömanshemmet på torgets västra sida.

Den offentliga förklaringen var att hemmet var uppfört till minne av kung Oscar II:s och drottning Sophias silverbröllop och medlen till hemmet anskaffades genom frivilliga bidrag.

Torget måste ha tätt sig vådligt kungligt då.

Byggnaden som i dag finns vid torgets västra sida, det före detta Sjömanshemmet, uppfördes 1942 och ritades av arkitekten R O Svensson.

De gamla husen revs

Så småningom försvann alla dessa äldre och på sin tid betydelsefulla hus; Strömmans för breddning av Första Långgatan, Sjömanshemmet av, i skrivande stund, outgrundlig anledning, Saluhallen för den nya torgutbyggnaden och resten kanske av byggtkniska anledningar, då sättningar i husen var ett stort problem som åtgärdades med rivningar i Linnéstaden. Och nya hus byggdes runt torget, som för några år sedan förvandlades till ett grönskande torg.

SANJA PETER

Överst till vänster: F.O. Strömmans stora tegelhus revs 1926 för att möjliggöra en breddning av Första Långgatan. Fotograf okänd, Göteborgs Stadsmuseum.

Överst till höger: Vykort, 1800-talets slut, med hästdragna droskor framför saluhallen mot hörnet där Fjärde och Andra Långgatan möts. I hörnhuset fanns ett apotek. Stadens första spårvangslinje gick längs Andra Långgatan.

Nederst till vänster: Torget hade ett logiskt läge för en rad av funktioner för hamnen och handelsverksamheten på södra sidan av älven, mellan Järntorget med sin då viktiga järnvåg och Stigbergs-torget som sedan 1600-talet var varvsområde med Amiralitetsvarvet. På bilden syns Tvärgatorna som från början korsade Långgatorna. Karta från 1880

fortsättning: Mastbuggstorget har en lång och bändelserik historia

Sjömanshemmet ritades av arkitekten Adrian Peterson, stod färdigt 1886. På bilden syns en flank av basaren och några av husen mot berget. Akvarell: Göteborgs Stadsmuseum, konstnär Ludvig Messmann.

Bazarbyggnaden uppfördes 1887 och försvann i saneringarna under 1960-talet. Bild: John Ingels 1962

Vykort, 1970-talet, till vänster syns skulpturen "Master" utförd av Erling Torkelsen och de sista resterna av äldre bebyggelse vid Masthuggstorget.

...och så till sist: Dagens torg. Foto: Thomas Johansson

Ogräsrensare g

Sedan 1994 har ungdomar haft ogräsrensning på våra gårdar här i Brf Masthugget som feriearbete. Numera är det varje sommar tre lag om fyra ungdomar i varje som arbetar tre veckor vardera. Dessutom medverkar två arbetsledare, desamma för alla tre lagen.

En solig dag mitt i denna flitigt regnande sommar sätter jag mig på Klostergården för att vänta på ogräsrensarnas återkomst efter middagsrasten och få veta lite om arbetet och en del tankar kring det.

Bor i föreningen

Vid 13-tiden är alla samlade under taket över Klosterårdens sittgrupp. Alla i gruppen, utom de två arbetsledarna, bor här i föreningen och är så att säga hemtama i området. På min fråga visar det sig att bara Malin Rosvall, en av arbetsledarna, har varit med förr. Det här är nu hennes tredje år, en veteran med andra ord.

Alla tillsammans

Just i dagarna arbetar alla sex tillsammans och betar av gård efter gård med ganska småskalig ogräsrensning i planteringar, mellan cement- och stenplattor, bakom skjul och andra byggnader. Annars kan de gå två och två eller en och en, beroende på hur uppgifterna ser ut.

Jag frågar två av ogräsrensarna vad de tycker är bäst här uppe i Masthugget.

Sally Algotsson svarar snabbt:

– Närheten till varandra. Man känner folk här, det finns liksom en sammanhållning, det är som en egen liten by i Göteborg. Och här är ganska lugnt och fridfullt.

Men det finaste av allt här uppe i Masthugget ligger ändå utanför föreningens gårdar. Enligt Sally Algotsson och Alice Odelberg är det:

– Masthuggskyrkan och området kring den, det är oslagbart!

Bättre uteplatser

Finns det något ni tycker kan bli bättre här uppe?

– Ja det är väl vissa gårdar, framför allt uteplatserna som här till exempel, svarar Sally Algotsson och Alice Odelberg med en röst. De talar om Klostergångens gård och som boende där, kan jag bara hålla med.

Vilket ogräs och skräp är det värsta av det ni rensar bort här?

Svaren är många, alltifrån kolapapper, över brännässlor till dagmaskar och gråsguggor.

Petar och påtar

På var sitt håll ute i planteringarna ligger Joel Näslund och Robin Özyildirim på knä och petar och påtar i marken. I närheten står Josefine Borg och Malin Rosvall med krattor i händerna och på gräsmattan står två plastkorgar som samlar upp rensat.

Solen strålar, många leenden och mycket skratt i planteringarna; upp-

"Som en egen liten by i Göteborg"

Ör sommarfint

skattande, vänliga och syrliga kommentarer tar sig fram i grönskan.

Om inte om hade varit – vad kul det hade varit om man fått vara en ogräsröjare en sommar här uppe!

TEXT OCH FOTO: PETER SAHLBERG

Längst till vänster: Sally Algotsson tycks plantera något, kanske en hemlighet. Joel Näslund lyssnar till jordens kryptiska meddelanden. Josefine Borg, årets ena arbetsledare, tittar upp i en kort paus.

Till höger: Robin Özyildirim kanske hittar något till salladen. Alice Odelberg har pejl på en gråsugga bland brännässlorna. Malin Rosvall, med tre års erfarenhet som arbetsledare, kopplar av med krat-tan.

Grupp-bilden: Ogrärensarna lag 2, som-maren 2012: från vänster: Alice Odel-berg, Robin Özyildirim, Josefine Borg, Sally Algotsson, Malin Rosvall och Joel Näslund.

Masthugget på gränsen till trängselskatten

Snart är den omdiskuterade trängselskatten verklighet för många boende innanför och utanför zonen med betalstationer. Alla garage, utom det på Andra Långgatan, hamnar utanför zonen.

Om det är bra eller dåligt för den enskilde bilisten beror på vart man vill åka.

Enligt informationen om Västsvenska paketet på nätet finns det tre skäl att införa trängselskatt.

1. Minska biltrafikens negativa miljöeffekter. Vägtrafiken står för en stor del av de klimatskadliga koldioxidutsläppen. Dessa utsläpp behöver minska för att vi ska klara klimatmålen. Skatten är ett ekonomiskt styrmedel för

att minska biltrafik och styra över till kollektivtrafik.

2. Minska trängseln. Biltrafiken i storstadsområdena ökar – så också i Göteborgsregionen. I en förtätad stadskärna där det flyttar in fler människor (och hanteras mer gods) behövs mer plats för att öka andra färdsätt som kollektivtrafik, cykel och gångtrafik.

3. Ett sätt att vara med och medfinansiera kostsamma men viktiga satsningar i infrastrukturen för kollektivtrafiken, järnväg och vägar. Det gör att man kan genomföra dem tidigare än man annars hade kunnat.

Mer kollektivtrafik

Samtidigt byggs kollektivtrafiken ut rejält för att klara fler resenärer och

effektivisera trafikeringen. Som ett exempel ska dagens 3,5 mil busskörfält utökas till drygt 9 mil år 2013 när trängselskatten införs.

Tiderna som avgiften tas ut är vardagar klockan 06.00–18.30. Lördag och söndag är avgiftsfria.

Flera stationer i närheten

Trängselskatten kommer även att påverka oss boende i Brf Masthugget. Vi blir berörda av två stationer i vår omedelbara närhet.

Den ena placeras i svängen mot centrum Fjällgatan-Jungmansgatan strax efter infarten till Klamparegatans garage.

Den andra hamnar på Stigbergsliden mot centrum strax innan rondellen där

Andra Långgatan mynnar ut i Första Långgatan.

Ytterligare två stationer kommer vi att beröras av. Det är vid korsningarna mot Oscarleden och Emigrantvägen, vilket gör att Danmarksresorna blir dyrare.

Innanför centrumgränsen

För många boende som har parkering i Andra Långgatans garage kan avgiften kännas irriterande, då man måste passera betalstationen i Stigbergsliden för att köra 200 meter till garageinfarten, om man kommer från väster. Det är den enda infarten som hamnar innanför centrumgränsen.

För boende som har garageutfarten på Fjällgatan, Repslagaregatan och Kjellmansgatan kommer det att bli dyrare om man skall reparera eller tvätta bilen nere på Andra Långgatan, om man inte passar på när det är gratis. Biltvätten brukar också sällan ta mer än en timme. Då hinner man med lite planering klara sig med en avgift.

På köpcentra eller hemma?

En annan intressant effekt är att många köpcentra som ligger strax utanför stan är byggda för att man skall ta bilen dit. För oss Masthuggsbor innebär det att vi kan bli tvungna att passera flera betalstationer för att handla där. Effekten kanske blir att fler väljer att handla på hemmaplan, på Hemköp på Masthuggstorget eller på Stigbergstorget, med eller utan bil. Och då minskar ju faktiskt bilåkandet.

I en gränzon

Masthugget ligger i en gränzon, vilket kräver planering om man vill utnyttja all service som finns runt vårt område utan att betala trängselavgift.

Förmodligen kommer man att vänja sig vid avgifterna. Många har dock reagerat på hur våra valda politiker har tagit beslutet. Kollektivtrafiken utökas ju rejält och för finansiera detta måste priset höjas. Det kan kännas absurt.

TEXT OCH FOTO: STEN ZACKRISSON

Inga Sandberg och Birgitta Edgren är två av dem som brukar gå stavgång.

Gå stavgång tillsammans

Vi är några som går stavgång tillsammans, vanligtvis Slottsskogen runt. Rundan tar en timme. Som flest har vi varit sju personer men mer vanligt är att vi är tre eller fyra.

Regeln är att vi samlas måndagar prick klockan 10.00 på Klamparegatan nedre gård och startar därifrån. Vi går för det mesta inne på gårdarna vid Jungmansgatan fram till Slottsskogen. Väl i Slottsskogen varierar vi vilka stigar vi går. Det viktiga är att vi rör oss i rask takt med både armar och fötter. Det är inget krav att gå med stavar men det underlättar faktiskt, särskilt i uppförsbackar.

Under sommaren har det varit lite si

och så med anslutningen. Semestrar, sommarstugevistelser, resor eller annat har decimerat gruppen till en person (undertecknad) som då helt på eget bevåg gått andra rutter och inte varit så noga med tiden, ibland till och med hoppat över någon vecka eller så.

När sommaren lider mot sitt slut återställs ordningen. Snart är vår lilla grupp i farten igen. Känner du dig manad att gå med oss? Se då till att vara på Klamparegatan nedre gård måndagar klockan 10.00. Det händer att vi går tisdagar också. Det bestämmer vi i så fall under vår promenad dagen innan.

INGA SANDBERG

Deltagarna på årets resa: Lars-Olof Eckerström, Solveig Nordlund, Birgitta Edgren, Anna-Karin Kollind, Lars Ohlsson, Ann-Margret Brodin, Eva Johansson, Gun Jägård på Mölnlycke Garden Center, Lena Axelsson (skymd) Ulrika Lundqvist, Gert Lindberg, Solveig Lillenes, Berit Pettersson, Maria Forsenius, Karin Hansson och sittande Laila Winberg och Urszula Szaron.

Inspirerande resa runt Mölnlycke

Vi var 14 gårdsombud, en styrelsemedlem och en från förvaltningen som åkte med trädgårdsmästare Gert Lindberg och hans fru Elisabeth på den årliga gårdsombudsutflykten lördagen den 25 augusti.

SMHI hade spått regn och rusk men det kom på skam till vår stora förtjusning. Visserligen kom en minimal skur men det gjorde ingenting för vi var utrustade med regnkläder och paraplyer. Synd bara att inte fler bland det 50-tal personer som fått inbjudan tog tillfället i akt och åkte med. För den trädgårdsintresserade är dessa resor en höjdare.

Plantkola i Råda

Första anhalt på resan var Råda säteri i Mölnlycke. Där är det stora projekt som stundar. Trädgårdsmästaren Gerben Tjeerdsma med 17 års erfarenhet

från Botaniska trädgården i Göteborg plus några år på Universeum startade sin plantskola Gerbianska Trädgården 2005 och flyttade den för ett par år sedan till Råda.

Själv flyttade han också dit med familjen och tycker sig ha hamnat i paradiset. Med det menar han att det finns massor att göra för en kreativ trädgårdsmästare. Han är i hög grad delaktig i att förvandla säteriets trädgård till en park värd ett besök.

Ny köksträdgård

Sedan Härryda kommun övertog säteriet från familjen Ekman blev området naturreservat. Kanske inte så bra med tanke på att då får ingenting ändras.

Gerben har uppmärksammat kommunen om den orimliga situationen och har nått viss framgång. Ett EU-bidrag har beviljats för upprustning av trädgården. Det som står närmast i tur

är en köksträdgård värd namnet.

Råda säteri har blivit en högklassig restaurang under ledning av Robert Säll. På en sådan skall det gärna finnas närodlade grönsaker på matsedeln. Köksträdgården, designad av Simon Irvine, kommer att anläggas bakom kaffestugan. Säkert kommer kocken att involveras i planeringen.

Innan vi fortsatte till nästa ställe drack vi kaffe i kaffestugan och lät oss väl smaka av Elisabeths hembakade kaka. Några passade på och köpte plantor av Gerben.

En oas i Hällingsjö

När alla var samlade igen åkte vi vidare till Egyptens Oas. Det är en privat trädgård i den soliga delen av Hällingsjö som ägs av familjen Johansson, Jenny och Tony med sina tre barn. Det är fascinerande att se hur mycket de har åstadkommit på några få år. Fokus

Överst till vänster: Gerben Tjeerdsman, trädgårdsmästare på Råda Säteri. Under honom Kentucky kaffe. Till höger i trädgården hos Gun Jägard i Mölnlycke

med omnejd

ligger på ovanliga växter. Kobrakallor, vita och röda mullbär (som silkesmasken lever av), fiskstjærtshjärta och Kentucky kaffe är bara några i samlingen. De är också duktiga på att driva upp fröplantor. Fröna får de från världens alla hörn. Ibland går det bra, ibland inte. Det är det som är spänningen.

Gös på pensionatet

Fram på eftermiddagen styrde vi kosan mot Storåns pensionat i Rävlanda, ett vackert hus från förra sekelskiftet. Det byggdes som en skola för bygdens ungar, blev senare barnhem och kolloverksamhet i ett tjugotal år under överinseende av Oscar Fredriks församling i Göteborg. Därefter har det varit både vårdshus och privat bostad innan Susan och Georg Romanov förvärvade stället för tolv år sedan.

Efter några års renovering, i möjligaste mån tidstypisk, har de förvand-

lat huset till ett pensionat med restaurang. Det var inte utan att det började kurra i magen så nu skulle det bli gott med lunch. Menyvalet var fläskytterfilé eller gös varav det sistnämnda föll majoriteten i smaken.

Växtköp i Mölnlycke

Mätta och belåtna fortsatte vi vår färd på ringlande småvägar tillbaka till Mölnlycke. Ett besök på Mölnlycke Garden Center var inprogrammerat, en trädgårdshandel som vi numera kan räkna in bland dem som vi kan göra inköp hos, via rekvisition, till våra gårdar.

Gun Jägard, en av de anställda i butiken, tog emot oss.

När vi handlat färdigt, både privat och till gårdarna, följde hon med oss i bussen hem till sin och maken Sunes privata trädgård som de generöst visade upp för hela gänget.

Det är verkligen inspirerande att se vad som kan åstadkommas i en parhus-trädgård på dryga 800 kvadratmeter med stark lutning. Smala ringlande stigar mellan de olika trädgårdsrummen har ersatt gräsmattan. Den var för övrigt jobbig att klippa och vilken nytta har man av en gräsbevuxen backe.

Enligt Sune är det helt och hållet Gun som står för praktiken i trädgården. Han hjälper bara till lite grann med beskärning och sånt, säger han själv.

Det samlade intrycket av dagen var positivt. En intressant och spännande resa med mycket inspiration och trevligt umgänge. Tack till Gert som lagt ner en hel del jobb på att arrangera resan. Vi entusiaster hoppas naturligtvis på en ny resa nästa sommar.

TEXT OCH FOTO: INGA SANDBERG

Förvaltningen informerar

Förvaltningschef
Kjell Johanssons
syn på saken

Foto: Anders Ocklind

Fasadrenoveringen

Fasad- och balkongrenoveringen kommer att påbörjas först 2013. Provhuset på Klostergången 7–13 har provmålats för förankring och beslut avseende tänkta kulörer. Stadsbyggnadskontoret har inget att erinra mot de fåger som målats upp.

Styrelsen och förvaltningen kommer i samband med budgetarbetet att fastställa tidplan och välja ut de hus som skall renoveras under 2013.

Ventilation

Vi har beställt byte av fläktar och aggregat samt installation av värmeåtervinning på Mattssonsliden 8–28 och Andra Långgatan 44–46 av ISAB Ventilation i Göteborg AB.

Arbeten pågår på Andra Långgatan 44–46 med planerat färdigställande under oktober månad.

Ombyggnaden av ventilationen på Mattssonsliden 8–28 kommer att genomföras under 2013 med planerad start under april månad.

Komposteringsmaskin

En ny komposteringsmaskin har installerats i kompostrummet på Vaktmästaregången 5. Ingång sker från gaveln och samtliga entrénnycklar passar till detta lås. Rummet är tillgängligt mellan kl. 8.00 och 20.00. Kompostpåsar finns att hämta i kompostrummet. Komposteringsmaskinen är lätt att använda. Läs mer på sidan 4 i detta nummer av Masthuggsnytt. Information finns även på föreningens hemsida (www.brfmasthugget.se) under fliken "Boende", Gemensamma utrymmen" och "Avfallshantering".

Det finns stora miljömässiga fördelar med att behandla komposterbart avfall i området till färdigt material som sedan används till våra grönytor.

Vi planerar för en ökad insamling av komposterbart avfall. En ökad utsortering av detta avfall är av vikt sett ur både miljömässig och ekonomisk synvinkel. Det troliga är att det blir en kombination av eget omhändertagande och bortforsling genom Renova för framställning av biogas.

Klamparegatan 3–5

Som vi tidigare informerat om har Göteborgs kommun flyttat från en lokal (674 kvm) och fyra lägenheter (209 kvm) på Klamparegatan 3–5.

De fyra lägenheterna på 1–1,5 rum och kök med ytor på 36,5 kvm och 57,5 kvm har byggts om. Samtliga dessa lägenheter är nu sålda.

Ombyggnaden av lokalytorna till 3 lägenheter på 2 rum och kök (77 kvm) och 3 lägenheter på 4 rum och kök (135 kvm) pågår. Färdigställande planeras till mitten av november månad.

Norra Masthugget

Programarbetet för nyproduktion i Norra Masthugget går vidare. Byggnadsnämnden beslutade 2012-06-19 att anteckna program och samrådsredogörelse med bilagor. Länkarna finns på föreningens hemsida för att ta del av Samrådsredogörelse, Konsekvensanalys och Tekniska förutsättningar. Inga beslut är tagna om Oscarsleden skall vara kvar ovan mark, däckas över eller grävas ned. Även frågan om Stena Line skall vara kvar vid Masthuggskajen är oklar.

Garagerenoveringen

Renoveringen av Fjällgatans garage är nu klar. Samtliga garage i området har nu renoverats med lagning av betong, tillförande av nya tätskikt samt målning av väggar och tak. Framförallt Fjällgatans och Andra Långgatans garage hade stora betongsskador. Renoveringarna medförde stora omflyttningar av bilar till tillfälliga ersättningsplatser. Dessa omflyttningar har fungerat mycket väl. Vi får tacka våra garagehyresgäster för ett mycket bra samarbete och stor förståelse.

Gårdsmöten

Styrelsen, förvaltningen och gårdsombuden har som vi tidigare informerat om haft gårdsmöten till vilka samtliga boende bjudits in. Dessa möten har upplevts som mycket positiva. Vi ser mötena som en viktig del i vår strävan att ha en väl fungerande medlemsdemokrati. Mötena ger er medlemmar en möjlighet att framföra syn-

punkter till styrelse och förvaltning. Nya gårdsmöten kommer att hållas på Mattssonsliden 2–6, 8–16 och 18–28 den 25 september, Vaktmästaregången 1–13 och 2–12 den 2 oktober, på Klostergången 1–13 och Vaktmästaregången 16 den 9 oktober. Inbjudningar kommer att delas ut i samtliga brevlådor.

Fordonstrafik i området

Vi får en hel del klagomål på det stora antal fordon som kör och parkerar i vårt område. Målsättningen är att området skall vara så fritt från biltrafik som det är möjligt. Grundregeln är att det råder generellt förbud att köra motorfordon i området men vi har vissa undantag. Det är tillåtet att med låg fart köra in i området för i- och urlastning vid mycket tunga transporter. För handikappade och sjukdomstransporter gäller särskilda undantagsregler. Parkering av motorfordon i området är inte tillåten. Undantagsfall kan parkeringstillstånd utfärdas. För tillstånd skall kontakt tas med förvaltningskontoret. Vi kommer att öka parkeringsövervakningen i området. Ta del av och efterlev de regler som gäller. Informera hantverkare som anlitas. Parkerade fordon utan tillstånd kommer att bötfällas.

Ny bredbandsportal

Quadacom har öppnat en ny portal med de tjänster inom Internet, IPTV (bredbandstv) och IP-telefoni som finns att välja på i vårt bredbandsnät. Portalen kallas Qmarket och finns som länk på föreningens hemsida.

Masthuggsliden 20

Under sommaren hade vi en stor skada på en avloppsledning utanför Masthuggsliden 20. Skadan orsakade stopp i en större avloppsledning. Arbetena var omfattande med stora schaktningsarbeten.

Brandvägar

Föreningen har en plan för systematiskt brandskyddsarbete (SBA). Som ett led i detta arbete kommer vi under hösten att bygga om vissa brandvägar och angöringsytor för räddningsfordon. Det handlar om

Oljud irriterar i vårt lugna område

breddning av körytor på baksidan Vaktmästaregången 13 och på Masthuggsliden vid anslutningar till Skepparegången och Mattssonsliden. Arbetena kommer att medföra borttagning av vissa rabattor och murkonstruktioner. Nya stödmurar tillförs. Ett mindre cykel- och förrådshus på Rangströmsliden kommer att rivas och rabattor tas i anspråk för breddning av en angöringsyta. Förvaltningen för diskussioner med boende på denna gård angående nya cykelplatser.

Personal

Eric Linger som är områdesansvarig fastighetsskötare på Mattssonsliden 2–28 och Andra Långgatan 44–48 har påbörjat högskolestudier i Lund. Han är tjänstledig till den 28 februari 2013. Lars Eidenby är anställd som vikarierande fastighetsskötare.

Kjell Johansson
FÖRVALTNINGSCHEF

Ljud och oljud är något som finns i de flesta verksamheter i ett levande samhälle. Varje bostadsområde får sin karaktär av omgivningar som alstrar ljud på olika sätt. Några blir störda av gnisslande spårvagnar och andra av bullrande trafikleder.

Med tanke på att vi bor i en storstad är Brf Masthugget ett lugnt område. Här bor det människor i nästan 1 200 lägenheter, som lever på olika sätt. Läget på Stigberget gör att man hör en hel del ljud från hamnen, vilket många tycker om. När Danmarksfärjan skall backa till kaj, tutar den tre gånger och andra ljud hörs från varvet. Hamnen lever.

Ljudbilden förändras

I vårt område förekommer det många typer av ljud. Historiskt sätt förändras ljudbilden och det som jag tänker på är mattpiskning. Nu för tiden hörs det mycket sällan, eftersom det finns så bra dammsugare. Det kan kanske störa någon granne en stund. Några andra tidstypiska ljud som inte fanns förr, kommer från rullande resväskor, skateboardåkning och andra leksaker med hårda plasthjul.

Man måste ha lite överseende med sådana tillfälliga aktiviteter. Inomhus förekommer många andra ljud av och till, vilket är naturligt i en levande stadsdel.

Sopmaskiner och bollspel

Gårdarna hålls fina med sopmaskiner och på höstarna blåser och suger man upp löv. Bollspel är också något som kan vara störande för vissa. Andra tycker att det är trevligt med rörelse i området och då får det låta lite.

Slagborr värst

Festljud och hög musik sent på kvällen blir de flesta störda av. Många sätter upp lappar i uppgången om att det är fest på gång. Det är positivt.

Något som är ännu mer störande är

borrning med slagborr, särskilt efter klockan 20 på kvällen eller tidiga morgnar. Ljudet fortplantar sig i betongen och förstärks uppåt.

Vid ombyggnationer av lokaler, som det senaste månaderna när äldreboendet på Klamparegatan har byggts om till nya lägenheter, blir det mycket störande ljud för dem som bor intill.

Buller från hissar, tvättstugor och ventilation är en vanlig irritationskälla för flera medlemmar. Nu renoveras hissmaskineriet och de flesta tvättstugorna är moderniserade. Detta minskar ljudnivån avsevärt och när den omfattande garagerenoveringen är klar får vi ett riktigt fridfullt område.

Förebyggande åtgärder

För att få hjälp med någon form av ljudisolering kan man kontakta företaget som är experter på detta. Dörrar till lägenheten finns med olika grad av isolering. Ljudnivån i lägenheter kan dämpas med akustikplattor och textilier, eller varför inte montera sin favoritbild på ett ljudisolerande material. Kolla gärna på nätet. Där kan man hitta många spännande kreativa lösningar.

Hänsyn och dialog

Att visa hänsyn är viktigt, och att ha en öppen dialog med sina grannar, så långt det är möjligt, ger boendet ett positivt mervärde.

TEXT OCH FOTO: STEN ZACKRISSON

Vid borrning med slagborr fortplantar sig ljudet i betongen och förstärks uppåt. Det är bra att tänka på när man borrar.

Åke och Bertil byggde köket

En lördagsmorgon blev hon nyfiken. Köket skulle renoveras och alla skåp rivas ut. I hörnet fanns en panelvägg mellan skåpen. Vad fanns där bakom? undrade Anki Tomazic på Fyrmästaregården 18 och tog en hammare och knackade upp ett litet hål.

Där stod en tom flaska Absolut Rent Brännvin, och en text på väggen bakom, 9/1 1970 Åke Bertil. Namnen skrivna med

skrivstil, talade om vilka som hade monterat köket.

Nu är hennes nya kök på plats, och snickarna har fått order om att bygga in flaskan, och där bredvid ligger en bild på fyndet och en kort text. Så att historien bevaras, tills nästa boende får för sig att renovera köket och riva ut alla gamla skåp...

TEXT: BJÖRN OHLSSON

FOTO: ANKI TOMAZIC

Trädgårdstips hösten 2012

Har ni tänkt sätta lökar i höst? I så fall kan gårdsombuden hämta lökar på expeditionen fram till mitten av oktober. För bästa effekt, sätt lökarna i grupper. Ni kan till och med ha olika sorters lökar våningsvis i samma grop. De största lökarna läggs i botten och de minsta överst. Om gropen är ca 20 cm djup räcker det med tre lager lök.

Blomstertjuven har inte somnat in ännu så var på er vakt. Upptäcker ni att växter försvunnit från gården vill vår trädgårdsmästare Gert gärna få reda på det.

Innan bevattningskranarna stängs av i slutet av oktober är det bra om ni rotvattnar städsegröna växter. När ni ändå är ute skadar det inte att rensa bort ogräs och luckra upp jorden i de upphöjda rabatterna närmast huset.

Livsbingelsen för mördarsniglar har varit gynnsam i sommar. De trivs och frodas i hög fuktighet så det är inte så konstigt att vi sett fler här i området än någonsin tidigare. Trädgårdssnäckor finns det också gott om. Fortsätt bekämpa dessa skadedjur.

INGA SANDBERG

Masthuggets Hus

Klingers plats, tel 85 03 00

- Gympa med Korpen, mån kl 18–19
- Qigong med Korpen tor kl 18-19
- Gårdsombudsmöte mån 15 okt
- Budgetmöte ons 5 dec

Nya Masthuggets Kulturförening,

ordförande Dan Ottermalm
031-24 00 49, mobil 0708-12 21 18,
dan.ottermalm@dano.se.

Masthuggsteatern

Masthuggsterrassen 3, tel 12 12 31
www.masthuggsteatern.se

- Kulturnatta fre 12 okt kl 21 "Syndrom Dorian Gray" smakprov ur höstens nya föreställning.
- Premiär fre 26 okt "Syndrom Dorian Gray", fritt efter Oscar Wildes roman ställs diagnos på vår tid. Kom och se dig själv i spegeln – om du vågar! För vuxna, gymnasiet och åk 9. Spelas till mitten av december. Återupptas i mars 2013.
- Turné med Det osynliga barnet – för barn 4-7 år – och Mirad och hans mor – för åk 8 och 9.

Teater AktÖr & vänner

Masthuggsterrassen 3 tel 40 98 62
e-post: info@aktor.se/ www.aktor.se

Aktör & Vänner är en scen och ett produktionskollektiv för egensinnig och nyfiken scenkonst. Du kan ta del av performance, dans, teater, poesi, musik och installationer.

Cinnober teater

Masthuggsterrassen 3, tel 12 88 98
e-post: c.nordberg@cinnoberteater.com

Ny teater med fast scen på terrassen. Spelar modern dramatik, nyskriven text med framtid. Talteater, musikdramatik och performance.

Kulturhuset Oceanen

vid Stigbergstorget, tel 12 16 81
www.oceanen.com info@oceanen.com

- Upplev något annorlunda, lär känna dans och musik från olika delar av världen. Café. Festlokalsuthyrning, kurser, workshops, nyuppdaterade konserter, seminarier och event.
- Kontinuerligt öppna drop-in-kurser i bl.a. salsa, tango, flamenco, tempeldans, bollywood.
- Varje fredag är det picknick-konserter med olika musik. Ta med egen favoritmat, dryck och vänner.
- Rebetorama –grekisk jam- och allsångskväll ons 10 okt, 7, nov, 5 dec
- Sista söndagen varje månad är det familjefest med trolleri och äventyrligheter.

Masthuggs församling

församlingshemmet Repslagargården
Repslagargatan 5, tel 731 92 30
www.svenskakyrkan.se/masthugg
e-post: masthugg.forsamling@svenskakyrkan.se

Musik i Masthuggskyrkan

- Lör 6 okt kl 17 Marschmusik. Göteborgs Blåsarsinfonietta. Entréavgift
- Fre 12 okt kl 20 Kulturnatta Halmstad Vokalensemble.

Masthuggs församling *forts.*

- Sön 14 okt kl 18.30 "Röstrum i högan sky" kören Röstrum. Entréavgift
- Sön 21 okt kl 18.15 Orgel på trekvart Musikhögskolan Musica Sacra.
- Lör 3 nov kl. 12 Orgelmusik i Allhelgonatid.
- Fre 9 nov kl 18 "Förföljda och förintade" till minne av Kristallnatten
- Sön 18 nov kl 18 "Koralernas konung och drottning regerar"
- Masthuggskyrkans Kammarkör
- Lör 8 dec kl 18 "Stämningfullt" med Sanna Nielsen och Odinkören. Biljetter via Ticnet.
- Tor 13 dec kl 18 Lucia i Masthuggskyrkan
- Fre 14 och lör 15 dec Julkonsert med Gothia Barber Girls Show Chorus. Biljetter via kören
- Sön 16 dec kl 18 Julkonsert med Maria Möller och Masthuggskyrkans Kammarkör

Oscar Fredriks Församling

församlingshemmet, tel 731 92 54
info: tel 731 02 54 e-post oscarfredrik.forsamling@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/oscarfredrik

- Gudstjänst sön- & helgdagar kl 17
- Lunchandakt tisdagar kl 12
- Meditation tisdagar kl 18.30
- Morgonmessa torsdag kl 9
- Kulturnatta fre 12 okt kl 18.45 - ca 23 "Romer & resande".
- Det är 500 år sedan de första romerna kom till vårt land.
- Romska smakprover serveras under kvällen.
- Kl 19.30 Ceciliakören sjunger resandefolkets visor. Kl 19.50 Czardas och annat zigeniskt med Oscar Fredriks Sinfonietta.
- Kl 20.15 Ralf Novak Rosengren Trio Kl 21.15 Romska gruppen Svarta Safirer och
- Oscar Fredriks Vocalis medverkar.
- Kl 22.00 ca. Mässa "Pilgrim – ett folk på vandring" kort nattvardsgudstjänst. Kören Vågspel

Församlingshemmet

Öppna lekskolan (0-3år) Familjeleks. Tvilningträffar. Mamma-mamma-barngrupp. barnkörer, skolbarnsgrupper. Konfirmation. Vuxna: Samtalsgrupper, bibelstudier, meditation, tisdagslunch körer, orkestrar.

Rättelse:

I förra numret av Masthuggsnytt hade vi ett reportage om Vårsalongen. Tyvärr blev det fel namn i en bildtext nederst på sid 5. Bilden visade Walter Garpland med en av hans målningar, och inte Marco Munoz som vi hade skrivit. Vi beklagar detta. Nu vill vi passa på att visa en oljemålning, av nämnde Marco Munoz, som var med på Vårsalongen.

